

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Vaiheessa – Nuorten osallisuuden vahvistaminen nivelvaiheissa
Hakemusnumero	R-01469
Valintakokouksen päivämäärä	24.4.2024
Hakijan virallinen nimi	Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy
Osatoteuttajat	Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö sr
Toimintalinja	4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erityistavoite	4.3. Yhdenvertaiseen osallisuuteen
Alkamispäivämäärä	1.5.2024
Päätymispäivämäärä	30.4.2027
Käsittelijä	Taina Viitasalo

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Vuonna 2021 voimaan tulleen oppivelvollisuuden uudistuksen tavoitteena oli ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä. Käytäntö on kuitenkin osoittanut ongelmia ja puutteita erityisesti tukea tarvitsevien ja syrjäytymisriskissä olevien nuorten osalta. Ongelmien kumuloituessa syrjäytymisvaara on ilmeinen. Erityisessä riskissä ovat nuoret, jotka eivät 16-vuotiaina syystä tai toisesta ole hakeutuneet tai päässeet jatko-opintoihin. Oulussa, ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden osallisuuden kokemus on heikentynyt merkittävästi.

Heikoimmassa asemassa olevilla nuorilla osallisuus, usko tulevaisuuteen ja hyvinvointi on keskimääräistä alhaisempi. Jotta he pystyvät kiinnittymään koulutukseen ja työhön näitä asioita tulee vahvistaa. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) alkoi syyslukukaudella 2022. TUVA-koulutuksessa yhdistyivät aiemmat perusopetuksen lisäopetus, lukioon valmistava koulutus (LUVVA) ja tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (VALMA). TUVA-toiminta itsessään on ollut muutosten kohteena. Nuoren omassa toimintaympäristössä ennaltaehkäisevillä toimenpiteillä ja varhaisella puuttumisella voidaan vaikuttaa syrjäytymisen ja palvelutarpeiden vähentymiseen.

TAVOITTEET:

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa heikoimmassa työmarkkina-asemassa ja suurimmassa huono-osaisuusriskissä olevien 16–29-vuotiaiden tutkintoon valmistavissa opinnoissa olevien nuorten hyvinvointia, aktiivista toimijuutta ja osallisuutta sekä kiinnittymistä koulutukseen ja työmarkkinoille. Hankkeessa vahvistetaan ammattilaisten osaamista, kehitetään toimintamalleja ja työkaluja osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi nivelvaiheissa.

Hankkeen tavoitteita ovat:

1. Tunnistaa hyvinvointitiedon ja ennaltaehkäisevien toimintamallien kartoituksen avulla nykytila

a) Selvitetään kohderyhmässä olevien nuorten hyvinvointi ja palvelutarpeet

b) Selvitetään monitoimijaisesti tutkintoon johtavien opintojen osallisuutta ja syrjäytymistä tukevat ja ehkäisevät tekijät.

2. Kehitetään osallisuutta edistäviä interventioita

- a) Kehitetään osallisuutta ja psykologista turvallisuutta edistäviä pilotteja
- b) Arvioidaan pilottien vaikutus kohderyhmiin ja ammattilaisten työhön

3. Vahvistetaan ammattilaisten osaamista osallisuuden edistämiseksi ja nivelvaiheiden sujuvoittamiseksi

- a) Kehitetään tietoon perustuvia osallisuutta ja hyvinvointia edistäviä koulutuksia ja tukimateriaaleja ammattilaisille
- b) Kehitetään tietoon perustuvia toimintamalleja ja interventioita nuorten osallistumista ja osallisuutta sekä monitoimijamallia hyödyntäen
- c) edistetään yhteisövaikuttavuuden mallia ammatillisen koulutuksen Tuva-toiminnassa

4. Hankkeessa tuotetun tiedon konseptointi monitoimijaisia yhteistyörakenteita vahvistaen ja tietoisuuden lisääminen

- a) Konseptoidaan hankkeessa tuotettu tieto ennaltaehkäiseviksi toimintamalleiksi
- b) Tiedotetaan hankkeen tuloksista nuorille, ammattilaisille ja päättäjille
- c) Lisätään yleistä tietoisuutta osallisuuden vahvistamisen mahdollisuuksista ja merkityksestä

KOHDERYHMÄ:

Kohderyhmä 1: Ammatillisten oppilaitosten tutkintoon valmentavassa koulutuksessa olevat, osattomuutta kokevat nuoret (16-29 v), erityisesti koulutukseen ohjautumis- ja päättämisvaiheessa. Tutkintoon valmentavan koulutuksen keskeyttämisaarassa olevat nuoret. Valmisteluvaiheen selvitystyön pohjalta Oulussa on noin 300 tutkintoon valmentavassa koulutuksessa olevaa opiskelijaa.

Kohderyhmä 2: Ammattilaiset, jotka työskentelevät nivelvaiheissa olevien nuorten kanssa. Muun muassa, kuraattorit, terveydenhoitajat, opetushenkilöstö sekä kohdennetun nuorisotyön toteuttajat eri sektoreilta.

TOIMENPITEET:

1. Hyvinvointitiedon ja ennaltaehkäisevien toimintamallien nykytilakartoitus (DIAK ja ODL)

*1.1. Osallisuus- ja hyvinvointitiedon kartoitus: Diakin vaikuttavuusmittareilla ja digitaalista ZekkiPro-järjestelmää hyödyntämällä kartoitetaan TUVA-koulutuksessa olevien kokemuksia hyvinvoinnista ja osallisuuden toteutumisesta sekä tuen tarpeista. Tähän tietoon perustuen valitaan ja edelleen kehitetään juuri tarpeisiin vastaavia ja hyvinvointia edistäviä toimintamalleja. DIAK toteuttaa TUVA-ryhmille osallisuus- ja hyvinvointikartoituksen hankkeeseen osallistuvissa yksiköissä.

*1.2. Toimintamallien nykytilan kartoitus: Selvitetään, minkälaisia toimintamalleja on olemassa sekä TUVA-opiskelijoiden kanssa työskentelevillä ammattilaisilla on käytössä psykologisen turvallisuuden vahvistamisessa ja nuorten osallisuuden edistämässä. Diak toteuttaa toimintamallien nykytilan kartoituksen hankkeeseen osallistuvien yksiköiden henkilöstölle ja johdolle.

*1.3. Monitoimijaiset, kohderyhmää osallistavat työpajat. Tietoa syvennetään nuoria ja ammattilaisia osallistavissa työpajoissa, joissa selvitetään erityisesti nuorten ja ammattilaisten kokemuksia käytössä olevien toimintamallien vaikutuksista, osallisuuden esteistä sekä kehittämistarpeista (asiakkaiden tarpeet pohjana, palvelumuotoilun menetelmin). Saadun tiedon perusteella kehitetään tarpeisiin vastaavia interventioita, joita pilotoidaan (työpaketti 2). ODL toteuttaa 3-5 työpajaa. Aikataulu: Kevät 2024-kevät 2025

2. Osallisuutta edistävät interventiot (ODL)

Toimenpiteet: 2. 1. Yhteiskehittämisen avulla luodut uudet psykologista turvallisuutta ja yhteistoimijuutta vahvistavat pilotit toteutetaan sovituissa, ammatillista koulutusta järjestävissä yksiköissä. Pilotteja toteutetaan 3-5 kertaa eri ryhmissä. Lisäksi vahvistetaan yksilötason tuen keinoin nuoren sitoutumista ryhmään ja ryhmäinterventioihin. Yksilötason interventioissa sovelletaan yhteisövaikutavuuteen perustuvaa Oulun kaupungin mallia. Toteutuksesta vastaa ODL.
2.2. Interventioiden hyvinvointivaikutuksia ja osallisuuden edistymistä arvioidaan käyttämällä samoja hyvinvointi- ja vaikuttavuusmittareita kuin alkukartoituksessa. Toteutuksesta vastaa DIAK. Aikataulu: Syksy 2024-syksy 2026

3. Osaamisen ja yhteistoimijuuden vahvistaminen osallisuuden edistämiseksi ja nivelvaiheiden sujuvoittamiseksi (DIAK)

Toimenpiteet: 3.1. Edelleen kehitetään tietoon perustuvia toimintamalleja ja interventioita nuorten osallistumista ja osallisuutta sekä monitoimijamallia hyödyntäen. Järjestetään yhteiskehittämisen työpajoja.
3.1.1 Yksikötason työskentely: Järjestetään pilottiyksiköittäin nuoria ja ammattilaisia osallistavat työpajat 2 kertaa/yksikkö ODL:n ja DIAK:n yhteistyönä. Ensimmäisissä työpajoissa tarkastellaan kokemus- ja hyvinvointitiedon kautta interventioilla saavutettuja muutoksia. Seuraavissa työpajoissa tarkastellaan kehittämistarpeita ja muutosedellytyksiä.
3.1.2. Alueellinen työskentely: Toteutetaan alueellisia, nuoria ja eri sektorilla toimivia ammattilaisia osallistavia työpajoja 3-4 kpl, osallistujia 6-10. Alueellisissa yhteiskehittämisen työpajoissa tuodaan yksikötason kokemukset ja kehittämistyö yhteen. Menetelmiä ja toimintamalleja jatkamuotoillaan ja skaalattavuutta vahvistetaan sekä luodaan edellytykset yhteisille käytänteille.
3.2. Järjestetään Tuva-koulutuksessa työskenteleville ammattilaisille 3-5 koulutustilaisuutta kestoltaan 2-4 h. Suunnitellaan ja tuotetaan tukimateriaalit toimintamallien käyttöönottoon.
3.3. Fasilitoidaan ja edistetään yhteisövaikuttavuuden viitekehikseen perustuvaa toimintamallia ammatillisen koulutuksen Tuva-toiminnassa interventioiden/pilottien avulla (TP 2). Toimenpiteistä vastaa ODL. Aikataulu: kevät 2025-syksy 2026

4. Hankkeessa tuotetun tiedon konseptointi yhteistyörakenteita vahvistaen ja tietoisuuden lisääminen (DIAK ja ODL)

Toimenpiteet: 4.1. Diakin fasilitoimana suunnitellaan ja jäsennetään prosessi, millä tavalla kehitettyjen tietoon perustuvien toimintamallien käyttöönotto voi toteutua. Jäsennetään yhdessä toimijoiden (eri organisaatioiden ammattilaiset, esihenkilöt, johto) kanssa, millä tavalla TUVA-opiskelijoiden kanssa toimivien ammattilaisten verkosto voi hyödyntää toimintamalleja vaikuttavasti ja lisätä näin yhteisövaikuttavuutta (yhteensovittava johtaminen, palveluintegraation muotoilu). Hahmotetaan monialaisen johdon yhteistä tilannekuvaa, tunnistetaan muutostarpeita, rakennetaan verkoston sisäistä luottamusta ja asetetaan yhteisiä tavoitteita. Lisäksi työskentely tekee näkyväksi toimijoiden osaamisista ja tarpeista sekä määrittelee keskinäisiä vastuita. Valmennus avaa yhteensovittavan tiedolla johtamisen käytäntöjä ja rakenteita. Työskentely toteutetaan pilottiyksiköissä 2-5 tapaamisen sarjana.
4.2. Tuotettu tieto konseptoidaan ennaltaehkäiseviksi toimintamalleiksi.
4.3. Hankkeen tuloksista tiedottaminen nuorille, ammattilaisille ja päättäjille.
4.4. Yleisen tietoisuuden lisääminen osallisuuden vahvistamisen mahdollisuuksista ja merkityksestä. Aikataulu: Kevät 2026-kevät 2027

TULOKSET:

Hanke vahvistaa nuorten osallistumista ja osallisuutta sekä ammattilaisten osaamista nuorten osallisuuden vahvistamisesta nivelvaiheissa. Hankkeessa luodaan tietoon pohjautuva ja arvioitu palvelukokonaisuuksia nivelvaiheiden sujuvoittamiseksi. Hankkeessa toteutettujen toimenpiteiden kautta toimintaan osallistuneiden nuorten kokemus psykologisesta turvallisuudesta, osallisuudesta ja kuulluksi tulemisesta on vahvistunut. Ammattilaisten yhteistyö nivelvaiheissa on sujuvaa. Toimenpiteiden tuloksena on luotu

asiakas- ja yhteiskuntaosallisuutta edistäviä työkaluja ja menetelmiä sekä monitoimijaista yhteistyötä ja vastuunjakoja sujuvoittavia toimintamalleja hyvinvointialueiden, kuntien, kolmannen sektorin ja koulutusorganisaatioiden yhdyspinnalle. Tuloksena muodostunutta palvelukokonaisuutta, voidaan skaalata ja toteuttaa sekä TUVA-ryhmissä että muissa, erityisesti ryhmätasolla toteutettavissa ja siirtymävaiheita tukevilla toimenpiteissä. Hankkeessa tuotetaan uutta tietoa, joka julkaistaan kaikkien käyttöön.

Lisätietoja hakemuksesta

Kohdealue: Pohjois-Pohjanmaa (Oulu)

Osallistujat: 178 (työttömät, koulutuksessa olevat, työssä olevat ja työmarkkinoiden ulkopuoliset)

Kustannusarvion jakaantuminen:

Palkkakustannukset 561 261 €

Flat rate 40 % kehittäminen 224 505 €

EU+valtio 628 614 €

Omarahoitus: muu julk. 91 356 €, yksit. 65 796 €

Nettokustannusarvio yhteensä 785 766 €

Rahoitussuunnitelma yhteensä 785 766 €

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	785 766 €
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	785 766 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	628 614 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hakuilmoituksen mukaisesti hakemuksen on saatava arvioinnissa vähintään puolet erityisten ja horisontaalisten valintaperusteiden pisteytyksessä tullakseen rahoitetuksi. Erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa tämä hakemus sai pisteitä alle puolet maksimimäärästä (20/42).

Saman tyyppistä toimintaa on jo rahoitettu Oulun kaupungin Lukiopirtti – Nuorten TUVA- ja lukio-koulutuksen opintoihin kiinnittymisen toimintamalli -hankkeessa (11/23 - 9/25), joten tällä hankkeella ei katsottu olevan riittävää lisäarvoa. Lisäksi hankesuunnitelmaa ei pidetty konkreettisena ja hankkeen budjettia pidettiin liian kalliina.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai yhteensä 20/42 pistettä, joten hanketta ei esitetä rahoitettavaksi.

Käsittelyt:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino ja luonnonvara -teemaryhmän kokous 19.2.–8.3.2024 (sähköinen käsittely)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 8.4.2024

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 24.4.2024

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmä 8.5.2024

Rahoittaja ei puolla hankkeen rahoittamista.

